

Отже, проаналізувавши усе вищесказане, можна зробити висновок що існує ряд проблем і вони потребують негайного вирішення, адже від дотримання умов доступності залежить не тільки право людей з дефектами зору на рівність, а й безпосередньо їх життя та здоров'я. Тому для вирішення цих проблем ми пропонуємо наступні кроки:

1) Запровадити моніторинг архітектурної доступності суспільної інфраструктури. Це соціальне дослідження, спрямоване на систему збору та аналізу інформації про фактичну наявність умов доступності об'єктів державної, транспортної та комерційної інфраструктури, для людей з інвалідністю.

2) Встановити соціальну відповідальність підприємств.

Тобто кожен підприємець повинен дотримуватися вищезгаданих стандартів при будівництві свого підприємства і дбати про доступність до об'єктів та послуг людей з вадами зору.

3) Заохочувати та підтримувати спеціалізовані громадських об'єднання. Тобто тих організацій, що займаються розвитком технологій для вироблення спеціальних знаків, позначок та смуг, згідно міжнародних стандартів та безпосередньо їх виробництвом.

4) Закріпити обов'язок забезпечення прав інвалідів на їх прилеглий території. Тобто закріпити відповідальність за дотримання норм на прилеглих територіях місця проживання інвалідів за районними адміністраціями цих територій.

5) Встановити ретельний контроль за дотриманням "ДБН України" в системі ліцензування більшості сфер комерційної діяльності. Тобто при видачі ліцензій внести пункт обов'язкової наявності умов доступності об'єктів господарської діяльності для інвалідів.

Єсіпенко Ю.О., студентка 2-го курсу факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Науковий керівник: Іщепко В.В., викладач кафедри публічного права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Правовий статус біженців в міжнародному праві та законодавстві України

Міжнародною спільнотою неодноразово робилися спроби вирішити проблему правового статусу біженців шляхом розробки й прийняття міжнародних універсальних угод та удосконалення національного законодавства. У глобальному масштабі дане питання залишається пріоритетним напрямком у діяльності Організації Об'єднаних Націй. Під її егідою 28 липня 1951 р. була прийнята Конвенція про статус біженців, яка є основним міжнародно-правовим документом, що регулює правовий статус вказаної категорії осіб та захищає їх основні права та свободи. 16 грудня 1966 р. було прийнято Протокол, що стосується статусу біженців. Його поява розширила сферу дії Конвенції 1951 р. У системі ООН у 1950 р. було створено Управління Верховного комісара у справах біженців, головним завданням якого є допомога та захист біженців у світі.

Варто зазначити, що вказані вище міжнародні заходи для врегулювання проблем біженців не вирішують увесь комплекс питань. Положення щодо біженців, закріплені в Конвенції 1951 р., не завжди виконуються державами. У національному законодавстві різних країн дуже часто спостерігаються зміни, за якими встановлюють більш суворі вимоги щодо надання статусу біженця, ніж закріплено в Конвенції 1951 р. Державами права біженців часто порушуються або невикористано обмежуються.

Дослідження особливостей міжнародно-правового регулювання статусу біженців та досвіду інших країн з цього питання надає змогу удосконалити національне законодавство України про біженців та привести його у відповідність з нормами міжнародного права.

Слід зазначити, що для України проблема біженців досить нова. За часів СРСР правової бази щодо захисту біженців, яка б могла слугувати основою при розробці українського законодавства зазначеної категорії осіб, практично не існувало. 24 грудня 1993 р. був прийнятий перший Закон України «Про біженців». Згодом, 21 червня 2001 р. прийнято новий Закон України «Про біженців», завдяки якому було загалом досягнуто відповідності норм українського національного законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері захисту прав біженців, насамперед, Конвенції 1951 р. та Протоколу 1967 р. 10 січня 2002 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців», відповідно до якого Україна зобов'язалася виконувати вимоги зазначених міжнародно-правових актів. На сьогодні ж є чинним Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 8 липня 2011 р., який значно розширив коло осіб, яким надається захист в Україні, забезпечивши законодавче врегулювання проблеми додаткового (гуманітарного) та тимчасового захисту осіб, які не підпадають під ознаки біженця, але також потребують захисту. Крім того, до переваг цього Закону можна віднести поліпшення захисту неповнолітніх дітей біженців, встановлення єдиної довідки про звернення за захистом в Україні та положення про видачу дозволу на проживання одночасно з визнанням статусу біженця.

В Конвенції 1951 р. у ст. 1 закріплено дефініцію та універсальний перелік критеріїв, за наявності яких надається статус біженця.

Біженець - це особа, яка внаслідок особливого перебігу подій або через цілком обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою раси, етнічного походження, релігійного вірування, громадянства, приналежності до певної соціальної групи або політичної орієнтації знаходиться за межами країни своєї громадянської приналежності й не може скористуватися захистом цієї країни або не бажає цього робити внаслідок таких побоювань; або, не маючи певного громадянства й знаходячись поза межами країни свого попереднього постійного мешкання, не може або не бажає повернутися до неї внаслідок таких побоювань. У Законі України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» ст. 1 закріплене аналогічне визначення поняття «біженець».

Зазначені критерії надають можливість отримати вказаний статус найбільш уразливим категоріям населення, оскільки переслідування особи хоча б за одним з наведених вище критеріїв є одним з головних порушень прав людини. Статус біженця повинен надаватися тоді, коли існує хоч яка-небудь мала ймовірність переслідування заявника на батьківщині чи у місті його постійного проживання по одному з вказаних у визначенні критеріїв. До того ж до уваги необхідно брати наслідки неправильно прийнятого рішення стосовно тих, хто звернувся з клопотанням про надання статусу біженця. Головним критерієм надання міжнародного захисту повинна бути відсутність національного захисту від переслідувань незалежно від того,

чи можна пов'язати її відсутність з наміром держави заподіяти шкоду. Саме відсутність захисту з боку власної держави відрізняє біженців від іноземців.

В Конвенції 1951р. прямо або опосередковано закріплені принципи, які є основою при встановленні статусу біженця, такі як: принцип невисилки, принцип невидачі, принцип надання політичного притулку, а також принципи, що знаходяться на стадії становлення і потребують подальшого розвитку і визнання. Це насамперед стосується принципів тимчасового захисту, рівного розподілу тягара прийому й облаштованості біженців усіма державами, а також принципу гнучкого, оперативного і гуманного визначення статусу біженця.

Принцип невисилки діє незалежно від того, чи надано офіційно статус біженця особі, яка шукає притулку. З того моменту, коли особа вже бажає одержати зазначений статус, вона заявляє про себе як про біженця. Повернення такої особи до країни, де вона цілком обгрунтовано побоюється переслідувань або може піддатися гонінням - це примусове повернення, що суперечить міжнародному праву. Аналіз принципу невисилки дозволив ОА Гончаренко дійти висновку, що зазначений принцип є не тільки принципом міжнародно- правового захисту біженців, а має набагато більшу юридичну силу, оскільки застосовується для захисту прав людини взагалі. Окрім Конвенції 1951 р., він закріплений також у Декларації про захист усіх осіб від насильницького зникнення та підтверджений Резолюцією 44/162 Генеральної Асамблеї ООН. Таким чином, ООН закріпила зв'язок між принципом невисилки і захистом прав людини. На цій підставі даний принцип можна вважати за норму звичаєвого міжнародного права [1, с. 10].

Біженці володіють всіма основними правами і свободами, проголошеними в міжнародно-правових документах з прав людини, а також мають спеціальні права та привілеї, властиві тільки їм, і якими вони володіють на підставі універсальних та регіональних міжнародних угод, що стосуються міжнародно-правового статусу біженців.

До того часу, як особі, яка фактично є біженцем, буде офіційно наданий зазначений статус, вона є особою, що шукає притулок, обсяг прав якої значно менший у порівнянні з правами біженця. Проте, основні права людини мають універсальне застосування навіть тоді, коли офіційно статус біженця ще не надано.

Особливого забезпечення прав і додаткового захисту потребують жінки-біженці, і діти-біженці, які знаходяться у найскрутнішому становищі. Саме ці категорії біженців мають серйозні проблеми з забезпеченням їхніх прав і свобод. Багато жінок зазнають сексуального насильства, стикаються з дискримінацією при розподілі продуктів харчування, соціального забезпечення та освіти. Дітей примусово зараховують до військових формувань, вони стають об'єктами насильства, жорстокості та експлуатації [2, с. 203].

Підсумовуючи усе вищенаведене, можна зробити такі висновки:

1. Система міжнародно-правового захисту біженців почала функціонувати тільки після Другої світової війни.
2. Практика застосування перших міжнародно-правових актів із захисту біженців свідчить про недосконалість цих угод з точки зору правового захисту вигнанців внаслідок політичної нестабільності та протистояння держав.
3. Аналіз міжнародно-правового статусу біженців дозволив визначити принципи, на яких ґрунтується правове становище біженців. Це - невидача біженців, їх невисилка, добровільна репатріація, тимчасовий захист, політичний притулок, рівний розподіл тягара прийому й облаштованості біженців усіма державами та ін

Список використаних джерел

1. Гончаренко О. А. Статус біженця в міжнародному праві : автореф. дис. канд. юрид. наук. : 12.00.11 / О. А. Гончаренко; Над. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2005. - 19 с.
2. Гончаренко Е. А. Правовое регулирование вопросов, возникающих при определении статуса беженца / Е. А. Гончаренко // Проблемы законности : Респ міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В. Я. Тадй. - Х. : Над. юрид. акад. України, 2002. - Вип. 56. - С. 203-207.

Куляша М.В., студентка 2 курсу факультету соціології і права Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”

Науковий керівник: Іщенко В.В., викладач кафедри публічного права Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”

Міжнародна система захисту прав людини: криза призму України

Термін «міжнародна система захисту прав людини» в останні десятиліття досить часто використовується в міжнародній і національних правових системах, в міжнародних відносинах і міжнародній політиці. Однак повного визначення змісту поняття, що передається цим терміном, включаючи його правові та політичні аспекти, дано не було. До недавнього часу для позначення аналізованого терміну використовувалися інші поняття - «міжнародне співробітництво держав у сфері прав людини», «міжнародне регулювання прав людини»[1], «міжнародно-правові засоби, призначені для забезпечення і захисту основних прав людини»[2], «система ООН у сфері прав людини» тощо.

Поширеним є розуміння міжнародного захисту прав людини як міжнародного співробітництва держав, зусиль і заходів ООН по сприянню загальній повазі й дотриманню прав людини і основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови і релігії[3, 19].

Діяльність з міжнародного захисту прав людини, на думку А.Мовчана, полягає у створенні загальних рекомендацій щодо того, які саме права людини і основні свободи підлягають універсальному дотриманню і повазі; в розробленні міжнародних угод у цій сфері; у створенні спеціального механізму з виконання державами своїх міжнародних зобов'язань щодо прав людини. БПетранов, натомість, розглядає міжнародний захист прав людини як один із видів діяльності щодо прав людини в міжнародних відносинах поряд з такими видами діяльності, як сприяння реалізації міжнародних угод у сфері прав людини та міжнародний контроль за дотриманням цих угод [4, 112].

Міжнародно-правова система захисту прав людини не є статичною, а перебуває в постійному розвитку, про що свідчить створення нових інституцій у цій системі. Зокрема, в системі ООН згідно з рішенням Всесвітньої конференції з прав людини 1993 р. для зміцнення механізму ООН у галузі прав людини було створено посаду Верховного Комісара ООН з прав людини, який розпочав свою роботу в 1994 р.

Крім зазначених складових, міжнародна система захисту прав людини включає й міжнародні політичні норми щодо прав людини, тобто норми тієї галузі політики і